

Svar på fråga 2024/25:771 av Isak From (S)
Hatbrott mot samer

Isak From har frågat mig och regeringen om vi överväger att förtydliga direktiven till polisen och Åklagarmyndigheten så att till exempel även skjutna och på annat sätt av människor dödade renar kan utredas som hatbrott.

Regeringen ser mycket allvarligt på hat och hot som riktas mot samer. I december förra året beslutade regeringen om en handlingsplan mot rasism och hatbrott. Det handlar om en kraftsamling i arbetet med att bekämpa rasism i stort, men också för att med olika åtgärder synliggöra och motverka specifika former av rasism, däribland rasism mot samer. Handlingsplanen ska bidra till att arbetet på området blir träffsäkert, utvärderingsbart och långsiktigt. Ett av delmålen är att en större andel av de hatbrott som begås ska anmälas, utredas och lagföras.

I handlingsplanen bekräftas det som lyfts fram i frågan, det vill säga att rasism mot samer kan ta sig uttryck i gärningar mot

renar. Detta då renen ofta upplevs som tätt sammankopplad med samisk kultur, och att personer som verkar inom rennäringen utsätts för hot och olika former av skadegörelse. Om ett brott ska bedömas som hatbrott beror på om det finns ett hatbrottsmotiv, dvs. att ett motiv för brottet har varit att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av t.ex. etniskt ursprung. För brott som har begåtts med hatbrottsmotiv finns en särskild straffskärpningsgrund som innebär att de brotten kan straffas hårdare. Beroende på motivet kan brott som gäller renar alltså redan idag utgöra hatbrott.

Regeringen pekar ut Polismyndigheten som en särskilt viktig myndighet i arbetet med att genomföra handlingsplanen. Forum för levande historia har fått i uppdrag att samordna och följa upp handlingsplanen, bland annat i dialog med Polismyndigheten.

Av handlingsplanen framgår också att Polismyndigheten ska fortsätta utveckla dels arbetet med att utreda och lagföra personer för hatbrott och andra brott som hotar demokratin, dels arbetet mot it-relaterade hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Polismyndigheten ska även ha kontinuerlig dialog och samarbeta med grupper som upplever sig utsatta för hatbrott.

Åklagarmyndigheten vidtar åtgärder för att höja kvaliteten på arbetet mot hatbrott, bl.a. genom att en särskilt utsedd ämnesspecialist inom hatbrott arbetar för att höja kunskapsnivån bland de operativa åklagarna, genom en årlig konferens för utbyte av erfarenheter samt genom nätverk där åklagare diskuterar uppkomna frågor inom området.

Brottsförebyggande rådet har haft i uppdrag av regeringen att göra en fördjupad studie av hatbrott mot samer. I uppdraget ingick att särskilt belysa hatbrottslighetens karaktär samt att åskådliggöra specifika uttryck för hatbrott mot samer, inklusive gärningar som involverar renar. Rapporten utgör, tillsammans med myndighetens övriga fördjupade studier om hatbrott, ett viktigt bidrag till det fortsatta utvecklingsarbetet.

Sammantaget har regeringen vidtagit flera åtgärder som rör Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens arbete mot hatbrott. Resultatet av dessa kommer vara viktiga för att bedöma om ytterligare åtgärder bör aktualiseras.

Stockholm den 19 februari 2025

Gunnar Strömmer